

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

ПОЛТАВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ АГРАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

Інженерно-технологічний факультет

**СУЧАСНІ ТЕНДЕНЦІЇ ПІДГОТОВКИ
МАЙБУТНІХ ФАХІВЦІВ У ЗАКЛАДАХ
ПРОФЕСІЙНОЇ (ПРОФЕСІЙНО-ТЕХНІЧНОЇ),
ФАХОВОЇ ПЕРЕДВИЩОЇ ТА ВИЩОЇ ОСВІТИ**

Збірник наукових праць
II Всеукраїнської науково-практичної інтернет-конференції

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ПОЛТАВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ АГРАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
Кафедра будівництва та професійної освіти

Херсонський державний аграрно-економічний університет
Університет Григорія Сковороди в Переяславі
Навчально-методичний центр професійно-технічної освіти
у Полтавській області

ВСП «Фаховий коледж управління, економіки і права Полтавського
державного аграрного університету»
ВСП «Лохвицький механіко-технологічний фаховий коледж
Полтавського державного аграрного університету»
ВСП «Хорольський агропромисловий фаховий коледж
Полтавського державного аграрного університету»
ВСП «Березоворудський фаховий коледж
Полтавського державного аграрного університету»
ДНЗ «Гадяцьке вище професійне аграрне училище»
Харківський державний професійно-педагогічний фаховий коледж
імені В.І. Вернадського

II ВСЕУКРАЇНСЬКА НАУКОВО-ПРАКТИЧНА ІНТЕРНЕТ-КОНФЕРЕНЦІЯ

**«СУЧАСНІ ТЕНДЕНЦІЇ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНІХ
ФАХІВЦІВ У ЗАКЛАДАХ ПРОФЕСІЙНОЇ
(ПРОФЕСІЙНО-ТЕХНІЧНОЇ), ФАХОВОЇ
ПЕРЕДВИЩОЇ ТА ВИЩОЇ ОСВІТИ»**

м. Полтава, 22-23 травня 2024 р.

**СУЧАСНІ ТЕНДЕНЦІЇ ПІДГОТОВКИ
МАЙБУТНІХ ФАХІВЦІВ У ЗАКЛАДАХ
ПРОФЕСІЙНОЇ (ПРОФЕСІЙНО-ТЕХНІЧНОЇ),
ФАХОВОЇ ПЕРЕДВИЩОЇ ТА ВИЩОЇ ОСВІТИ**

Збірник наукових праць
II Всеукраїнської науково-практичної інтернет-конференції

Полтава 2024

УДК 63.001:65.001:30.001:10.001

С 91

Редакційна колегія:

Антонець А.В., к.пед.н., доцент; **Овсієнко Ю.І.**, к.пед.н., доцент; **Оніпко В.В.**, д.пед.н., професор кафедри будівництва та професійної освіти; **Япринець Т.С.**, к.пед.н., доцент кафедри будівництва та професійної освіти; **Яхін С.В.**, к.т.н., доцент, завідувач кафедри будівництва та професійної освіти.

*Рекомендовано до друку
кафедрою будівництва та професійної освіти
Полтавського державного аграрного університету
(протокол № 19 від 04.06.2024 р.)*

С91 Сучасні тенденції підготовки майбутніх фахівців у закладах професійної (професійно-технічної), фахової передвищої та вищої освіти: зб. наук. праць II Всеукр. наук.-практ. інтернет-конф., (м. Полтава, 22-23 трав. 2024 р.). Полтава : ПДАУ, 2024. 136 с.

Збірник містить наукові доповіді II Всеукраїнської науково-практичної інтернет-конференції “Сучасні тенденції підготовки майбутніх фахівців у закладах професійної (професійно-технічної), фахової передвищої та вищої освіти” (м. Полтава), що відбулася 22-23 травня 2024 р. із актуальних методолого-теоретичних та організаційно-методичних проблем розвитку професійної освіти; оптимізації освітнього простору в умовах сьогодення; інноваційних технологій навчання у процесі професійної підготовки фахівців аграрного профілю; інформатизації освітнього середовища ЗП(ПТ)О аграрного профілю засобами інформаційно-комунікаційних технологій; тенденцій та перспектив розвитку аграрного виробництва, переробки сільськогосподарської продукції та харчових технологій в умовах сьогодення.

Відповідальність за зміст і достовірність публікацій несуть автори наукових доповідей.

Точки зору авторів публікацій можуть не співпадати з точкою зору редколегії збірника.

УДК 63.001:65.001:30.001:10.001

З М І С Т

СЕКЦІЯ 1

МЕТОДОЛОГО-ТЕОРЕТИЧНІ ТА ОРГАНІЗАЦІЙНО-МЕТОДИЧНІ ПРОБЛЕМИ РОЗВИТКУ ПРОФЕСІЙНОЇ ОСВІТИ

Антонець А. В., Павленко Д. В. ОСОБЛИВОСТІ ФОРМУВАННЯ ПІЗНАВАЛЬНОЇ АКТИВНОСТІ МАЙБУТНІХ ІНЖЕНЕРІВ	10
Гулько М. О. ВИКОРИСТАННЯ ПРАКТИКО-ОРІЄНТОВАНИХ ТЕХНОЛОГІЙ У ПРОФЕСІЙНІЙ ПІДГОТОВЦІ ВИКЛАДАЧА	12
Дударь Н. І. ОСНОВНІ ТЕНДЕНЦІЇ РОЗВИТКУ СУЧАСНОЇ ІНЖЕНЕРНО- ТЕХНІЧНОЇ ШКОЛИ	14
Костирська А. С. КАТЕГОРІАЛЬНО-ДЕФІНІТИВНИЙ ТА ЗМІСТОВИЙ АНАЛІЗ ФЕНОМЕНА «КУЛЬТУРА САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ ЗДОБУВАЧІВ ЗПО АГРАРНОГО ПРОФІЛЮ»	16
Котелевець С. О. РОЛЬ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ У ФОРМУВАННІ ПРОФЕСІЙНИХ КОМПЕТЕНТНОСТЕЙ СТУДЕНТІВ АГРАРНИХ СПЕЦІАЛЬНОСТЕЙ	19
Кошова О. П., Волков С. І. ОСОБЛИВОСТІ ВИКЛАДАННЯ ДИСЦИПЛІНИ «ВИЩА ТА ПРИКЛАДНА МАТЕМАТИКА» ДЛЯ СТУДЕНТІВ СПЕЦІАЛЬНОСТІ «МЕНЕДЖМЕНТ»	22
Куленко О. А., Стрижак С. В., Куленко Р. А. ФОРМУВАННЯ ОСНОВ ЕКОЛОГІЧНОЇ ГРАМОТНОСТІ У МАЙБУТНІХ УЧИТЕЛІВ ХІМІЇ	25
Мандзюк Р. А. ОРГАНІЗАЦІЙНО-ПЕДАГОГІЧНІ УМОВИ ФОРМУВАННЯ КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНОСТІ СТУДЕНТІВ В ПРОЦЕСІ ПРОФЕСІЙНОЇ ПІДГОТОВКИ У ВИЩИХ АГРАРНИХ НАВЧАЛЬНИХ ЗАКЛАДАХ	29
Онїпко В. В. ПРОФЕСІЙНИЙ РОЗВИТОК ВИКЛАДАЧА ПРОФЕСІЙНОЇ ОСВІТИ ...	31
Опара Н. М. СУЧАСНІ ТЕНДЕНЦІЇ ПРОФЕСІЙНОЇ ПІДГОТОВКИ ФАХІВЦІВ	34
Прілепо Н. В. СОЦІАЛЬНІ АСПЕКТИ ПРОФЕСІЙНОЇ ТА ПРАКТИЧНОЇ ОСВІТИ І ПІДГОТОВКИ	36

1. Відбувається перебудова основної (базової) школи. Вона заключається в тому, щоб закладати основи базових знань і умінь одночасно із забезпеченням студентів максимально широким можливостям навчально-професійної орієнтації. Характерно, що на сьогодні жодна розвинена країна світу не забезпечує успішного поєднання загальної освіти молоді з її професійною підготовкою високого рівня у стінах школи за період навчання в ній.

2. Загальною тенденцією для розвинених країн є поступове ускладнення системи професійної освіти, створення і використання нових її варіантів, більшість яких розраховано на молодь 18-23 років. Добре помітна також тенденція розширення системи професійної освіти на контингент дорослих людей, яким приходится змінювати професію, а також відмова від досить «вузьких» професій або роду занять, і підготовка молодої людини відразу по декільком спеціальностям, засвоєння якими відбувається в короткий час після найму на роботу.

3. Регулярно оновлюються цілі, зміст і технології вищої професійної освіти, відбувається коректировка навчальних програм з урахуванням досягнень науково-технічного і соціального прогресу і вимог світових стандартів освіти

Список використаних джерел

1. Про освіту : Закон України від 5 вересня 2017 р. № 38-39. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2145-19>

2. Про Рекомендації парламентських слухань на тему: «Професійна освіта як складова забезпечення кваліфікованого кадрового потенціалу України: проблеми та шляхи вирішення» : постанова Верховної Ради України від 7 вересня 2016 р. № 1493-VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1493-19>

Прілепо Наталія Володимирівна,
*старший викладач кафедри механічної та електричної інженерії,
Полтавський державний аграрний університет*

СОЦІАЛЬНІ АСПЕКТИ ПРОФЕСІЙНОЇ ТА ПРАКТИЧНОЇ ОСВІТИ І ПІДГОТОВКИ

У 1990 році Організація економічного співробітництва та розвитку розпочала проєкт «Зміна ролі професійно-технічної освіти та навчання» (VOTEC). Дослідження, проведене у країнах-членах Організації, стосувалося траєкторій навчання та участі молоді в системі професійно-технічної освіти. Воно охоплювало аналіз великої кількості даних про здобувачів освіти, їх вступ, переведення й завершення навчання за освітніми програмами, обраних ними серед різних запропонованих можливостей отримання освіти. У ньому взяли участь десять країн, що мали зовсім різні традиції щодо професійної підготовки та навчання: Австралія, Австрія, Канада (Квебек), Данія, Франція, Німеччина, Італія, Нідерланди, Швейцарія та Великобританія [1].

Метою дослідження було покращення розуміння внутрішньої організації та роботи різних освітніх систем. Для цього було прийнято рішення розглядати системи освіти та навчання як різні, проте взаємопов'язані траєкторії, які складаються з серії певних «програм». В поняття «програми» входило місце навчання, бажаний рівень освіти й кваліфікації, здобуті сертифікація або кваліфікація, вимоги до вступу, тривалість та характер навчання, ступінь диференціації та «модульності», можливість подальшого навчання, й т. і. [1]. Інший важливий вимір стосувався вартості навчання та актуальності даної професії на ринку праці.

Третє припущення говорить про потенційні проблеми що можуть виникнути у професійно-технічній освіті за її недостатньої підтримки на державному рівні. У тому числі тих, що стосуються зменшення або втрати її престижності. Звісно, публікація ствердних доказів низького рівня державної підтримки потребує проведення розгорнутих соціо-економічних досліджень, тому ми будемо орієнтуватися на прості статистичні дані. Наприклад, згідно із інформацією Міністерства освіти і науки України та Інституту освітньої аналітики, з 2010 року можна спостерігати поступове зниження контингенту студентів закладів професійно-технічної освіти (за винятком 2021-2022 н.р.), у тому числі й через зменшення престижу робітничих професій [5].

Четверте припущення щодо впливу держави на популярність освітніх програм через свою діяльність теж здається таким, що не потребує доказів. Державна політика у сфері освіти є одним із напрямів загальної політики держави, зокрема, Національною доктриною розвитку освіти [6] передбачено мету державної політики щодо розвитку освіти, яка полягає у створенні умов для розвитку особистості і творчої самореалізації кожного громадянина України.

За даними Державного центра зайнятості у січні – жовтні 2023 року до професійних груп з найбільшою кількістю вакансій було віднесено: робітників з обслуговування, експлуатації устаткування та машин – 21% (водій, токарь, оператор-машиніст, тракторист, оператор заправних станцій, дорожній робітник, машиніст екскаватора, водій навантажувача, фрезерувальник, оператор верстатів, машиніст крана; кваліфікованих робітників з інструментом – 20% (швачка, електрик з ремонту та обслуговування електроустаткування, слюсар-ремонтник, слюсар-сантехнік, електрогазозварник, слюсар з ремонту колісних транспортних засобів); фахівців – 10% (сестра медична, асистент вчителя, бухгалтер, майстер виробничого навчання, електрик дільниці, асистент вихователя, механік, диспетчер) [7].

Очевидно, що на ринку праці існує попит на випускників закладів професійно-технічної освіти. Не менш очевидно й те, що суттєвий вплив на популярність, актуальність, престижність та доступність такої освіти регулюється державою. Навіть вважаючи поведінку абітурієнтів раціональною (врахування затребуваності професії, вартості навчання, кількості місць державного замовлення, обсягу середньої заробітної плати, тощо) не можна ігнорувати потенційний позитивний вплив що був би можливий за умови постійної системної державної підтримки.

Список використаних джерел

1. Pathways and participation in vocational and technical education and training. Paris: OECD, 1998. 394 p.
2. Рейтинг спеціальностей за кількістю заяв абітурієнтів у 2023 році. URL: <https://osvita.ua/consultations/89708/> (дата звернення: 01.05.2024).
3. Coates H., Liu L., Hong X. Reputational risk rating and the commercialization of higher education. *In Research Handbook on University Rankings*. Edward Elgar Publishing, 2021. PP.413–424. URL: <https://doi.org/10.4337/9781788974981.00042> (дата звернення: 01.05.2024).
4. Луговий В., Слюсаренко О., Таланова Ж. Рейтинговий розподіл та формульне фінансування українських університетів: проблема суб'єктивізму і недовіри. *Міжнародний науковий журнал «Університети і лідерство»*. 2020. Вип. 2(10). С.35-69. URL: <https://doi.org/10.31874/2520-6702-2020-10-2-35-69>
5. Малишевський О., Грітченко А. Проблеми професійної (професійно-технічної) освіти у воєнний та повоєний час. *Збірник наукових праць Уманського державного педагогічного університету*. 2023. Вип. (1). С.118–128. URL: <https://doi.org/10.31499/2307-4906.1.2023.276952>
6. Про Національну доктрину розвитку освіти : Указ Президента України від 17.04.2002 р. № 347/2002 : станом на 01 травня 2024 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/347/2002> (дата звернення: 01.05.2024).
7. Попит та пропозиція на зареєстрованому ринку праці у січні-жовтні 2023 року. Державний центр зайнятості. Інфографіка та публікації. URL: https://old.dcz.gov.ua/sites/default/files/infofiles/popvt_i_propozyciya_na_rynku_pra_ci_10_2023_0.pdf (дата звернення: 01.05.2024).

Стрижак Світлана Володимирівна,
*кандидат педагогічних наук, доцент,
доцент кафедри хімії та методики викладання хімії,*
Куленко Олена Анатоліївна,
*старший викладач кафедри хімії та методики викладання хімії,
Полтавський національний педагогічний університет імені В.Г. Короленка*

ВИКОНАННЯ ДОСЛІДНИЦЬКИХ ПРОЄКТІВ З ХІМІЧНИХ ДИСЦИПЛІН ЯК ШЛЯХ ФОРМУВАННЯ ІНДИВІДУАЛЬНОЇ ОСВІТНЬОЇ ТРАЄКТОРІЇ МАЙБУТНІХ УЧИТЕЛІВ ХІМІЇ

Одним із напрямів реформування системи вищої освіти є спрямованість на здобувача освіти, збільшення їх ступенів свободи, розвиток нахилів інтересів та здібностей через індивідуалізацію освітнього процесу та формування індивідуальної освітньої траєкторії.

Індивідуальна освітня траєкторія – це унікальний шлях навчання та розвитку кожного окремого студента, який враховує його особистість, цілі, інтереси, потреби та можливості. Цей термін широко використовується для

**Сучасні тенденції підготовки майбутніх фахівців у закладах
професійної (професійно-технічної),
фахової передвищої та вищої освіти**

Наукове видання

**ЗБІРНИК НАУКОВИХ ПРАЦЬ
II ВСЕУКРАЇНСЬКОЇ НАУКОВО-ПРАКТИЧНОЇ
ІНТЕРНЕТ-КОНФЕРЕНЦІЇ**

Комп'ютерна верстка

Ю. І. Овсієнко, кандидат педагогічних наук,
доцен, доцент кафедри будівництва
та професійної освіти ПДАУ

Затверджено до друку кафедрою будівництва та професійної освіти
протокол № 19 від 04 червня 2024 р.
Формат 60*90 1/16. Папір офсетний (білий 70-80 г/м²).
Ум. друк. арк. 1,85 Авт. арк. (Обл.-вид. арк.) 0,53.
Тираж 100 пр. Гарнітура Times New Roman Cyr.
Друк – кафедра будівництва та професійної освіти
Полтавський державний аграрний університет